

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

27. Henricus à Gandavo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

CAPVT XXVII.

Henricus à Gandavo.

HENRICVS à Gandavo multa tradit in quibus vestigia doctrinæ ab Augustino traditæ manifestè lucent, dum libertatem arbitrij ex illo considerari vult, quod coactionis impatiens est, sed delectabiliter in actum suum prodit: Potest, inquit, liberum arbitrium duplici respectu considerari. Vno videlicet in quantum respicit voluntatem ut elicientem actum volentem; alio in quantum respicit obiectum ut terminum eum. Et secundum utrumque respectum iudicanda est ipsa arbitrij libertas, sed essentialius secundum primum: quia est dispositio voluntatis ut subiecti, licet in respectu ad obiectum, in quantum tendit in ipsum per suam actionem. Si ergo consideretur liberum arbitrium in primo respectu, sic dico quod voluntas dicitur liberum arbitrium, quia absoluta est ab omni coactione ipsam impediente & contristante in sua actione. Voluntas enim omnis ut libere tendit in suam actionem, delectabilis est: necessitas coactionis contristans, quia est contra voluntatem, & omne quod cogit, necessario est contristabile ut dicit commentator super quintum Metaphysicæ. Et hoc modo homo & omnis rationalis & intellectualis natura liberi arbitrij sive libera voluntatis est, quia voluntas rationalis cogi non potest, coactione dico impellente iuxta illud quod dicit Anselmus de concordia prædeterminationis &c. Voluntas arbitrium ut rectitudinem deserat, nulla cogitur necessitate, quamvis mortis impugnetur difficultate. Hanc impellentem coactionem mox distinguit contra inducentem, qualis est metus, qui est coactio secundum quid. Et mox adijcit: Tali voluntate liberi arbitrij utentur beati qui cum desiderio & amore volent quidquid volent, non aliqua

coactione, quia illa necessario esset contristans: neque enim aliquo impulsu naturali, vel supernaturali, sed sola allectione boni voluntas feretur in id quodcumque volent. Et multis interjectis, cum docuisset in Deo & beatis esse liberum arbitrium, etsi peccare non possent. In hoc, inquit, consistit ratio libertatis quod nulla coactio potest impedire quin in bonum vergat si velit, nec in hoc solo, sed quod non impetu natura precedente motum voluntatis, & voluntatem in actum impellente vult homo que vult & que appetit, quemadmodum appetunt bruta; sed desiderio & complacentia voluntatis precedente, & naturali impetu voluntatem concomitante. Voluntas enim est instrumentum seipsum mouens in obiectum bonum tanquam primum principium motus &c. Et paulo post: Et per hunc modum patet, quomodo voluntas erit liberrima in beatis, ubi natura omnino erit obediens bonæ voluntatis, qua proprio desiderio & complacentia naturalem impetum natura libera trahet in finem suum: à quo quia in se continet omnem rationem omnis boni, propter naturam concomitantem nullo modo potest se auertere &c. Quod autem ibidem multa dicit de indifferentia voluntatis, ea intelligit de voluntate deliberativa respectu eorum que sunt ad finem, sive prout confectionem sequitur, quemadmodum ipse factis clarè significat alio in loco. Sed talis indifferentia non requiritur in appetendis omnibus bonis, neque ad voluntatis libertatem, sicut ipse expresse docet quodlibeto duodecimo quaestione vigesima sexta, ubi dicit quod voluntas respectu finis omnis boni rationem continentis movetur ex se libertate & immutabilis necessitate.

Quodlib. 3.
q. 17.Quodlib. 4.
21. & quæst.
11. q. 26.

CAPVT XXVIII.

Richardus de Media Villa

Nec postremus est in hac doctrina asserenda Richardus de Media Villa, coætanus Henrico à Gandavo. Docet enim multipliciter arbitrij libertatem in eo sitam esse, quod sit liberum omnino à coactione, & hoc dicit Bernardus & Magister, dum libertatem à necessitate asserunt asseruisse. Nam in secundum distinctione vigesima quinta articulo secundo quaestione prima sic loquitur: Liberum arbitrium liberum est ab aliquo, & ad aliquid. Primo modo secundum Bernardum de libero arbitrio longè post principium, triplex est liberi arbitrij libertas scilicet à necessitate cogente, à culpa inclinante, & à miseria impellente: quam etiam distinctionem ponit Magister in littera, & sicut dicit Bernardus ibidem: inter has tres libertates, libertas à necessitate cogente, maxime conuenit libero arbitrio; & secundum ipsum ibidem libertatem à necessitate conuulsi nobis in conditione

natura &c. Et ibidem quaestione secunda: Libertas arbitrij coactione absoluta est manifestabiliter ubique est, hæc enim libertas essentialis est libero arbitrio. Libertas vero accidentalis, qua est à seruitute peccati, amissibilis est &c.

Ibid. q. 2.

Secundò, hinc consequenter docet nullam creaturam posse auferre liberum arbitrium, quia non potest illud cogere: Libertas arbitrij consequitur naturam ipsius anima intellectiue vel ipsius Angeli: fundatur enim immediate in natura rei cuius est. Illud ergo quod non potest transmutare naturam rei habentis liberum arbitrium, non potest sibi auferre liberi arbitrij potestatem, neque simpliciter neque ad tempus: sed nulla creatura potest naturam rei transmutare in qua immediate fundatur libertas arbitrij &c. Et ex consequenti nec ab ea auferre liberi arbitrij potestatem: sed libertas & cogibilitas opponuntur, ergo liberum arbitrium non est cogibile ab aliqua creatura. Et rursum paulo post: Cogere liberum

Art. 4. q. 1.

liberum